

Силабус дисципліни «Організація та планування діяльності підприємства»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 274 · АВТОМОБІЛЬНИЙ ТРАНСПОРТ

ФАХОВИЙ МОЛОДШИЙ БАКАЛАВР

120 годин · 4 кредити ЄКТС · 4 змістовних модулі

Загальна інформація про дисципліну

Ідентифікація

Назва: Організація та планування діяльності підприємства

Спеціальність: **274** Автомобільний транспорт

Ступінь: Фаховий молодший бакалавр

120

Годин

загальний обсяг дисципліни

4

Кредити ЄКТС

відповідно до стандарту

4

Модулі

змістовних блоки курсу

Компетентності та результати навчання

Загальні компетентності

Здатність до аналізу, синтезу та критичного оцінювання інформації в організаційно-управлінському та транспортному контексті: виявлення суттєвих даних, порівняння альтернатив, формування обґрунтованих висновків і висловлення власної позиції. Уміння самостійно навчатися, планувати роботу та організовувати виконання завдань у визначені строки, зокрема під час підготовки рефератів, розрахункових робіт і презентацій.

Здатність до усної та письмової професійної комунікації: чітко пояснювати поняття організації та планування діяльності підприємств автомобільного транспорту, аргументовано відповідати на запитання, оформлювати звіти, висновки та короткі аналітичні записки. Відповідальність, ініціативність, дисциплінованість та готовність працювати в команді під час групового аналізу кейсів, обговорення виробничих ситуацій АТП та спільного пошуку рішень.

- аналізувати навчальну, статистичну та нормативну інформацію щодо діяльності транспортних підприємств;
- виділяти головне та узагальнювати результати виробничо-господарської діяльності АТП;
- планувати власну діяльність і дотримуватися дедлайнів;
- коректно спілкуватися з викладачами та одногрупниками;
- брати участь у командній роботі та розподіляти обов'язки.

Фахові компетентності

Розуміння сутності організації та планування діяльності підприємств автомобільного транспорту, їх функцій та ролі в транспортній галузі. Знання принципів функціонування автотранспортного підприємства (АТП) як основного суб'єкта господарювання, його організаційно-виробничої структури, ресурсного забезпечення та механізмів прийняття управлінських рішень.

Здатність аналізувати виробничо-економічні показники АТП: собівартість перевезень, доходи, прибуток, рентабельність, ефективність використання рухомого складу та конкурентоспроможність транспортних послуг. Знання основ техніко-економічного планування, тарифоутворення, маркетингу транспортних послуг та стратегічного планування в умовах ринкової економіки.

- оцінювати виробничо-економічний стан АТП за ключовими показниками;
- визначати організаційно-виробничу структуру підприємств автомобільного транспорту;
- характеризувати ринок транспортних послуг та конкурентне середовище АТП;
- орієнтуватися в основах тарифоутворення на автомобільному транспорті та управління витратами;
- пояснювати вплив зовнішнього середовища на господарську діяльність АТП.

Результати навчання

Пояснювати сутність економічних категорій та явищ у сфері автомобільного транспорту: витрати та собівартість перевезень, дохід, прибуток, рентабельність, конкурентоспроможність, виробнича програма АТП, інвестиції та підприємницький ризик. Аналізувати основні показники виробничо-господарської діяльності АТП для виявлення сильних і слабких сторін їх функціонування.

Характеризувати організаційно-правові форми підприємств автомобільного транспорту та ринок транспортних послуг, застосовувати методи оцінки ефективності господарської діяльності, визначати основні тенденції та робити висновки щодо конкурентоспроможності АТП. Орієнтуватися в нормативно-правовій базі у сфері автомобільного транспорту та підприємництва.

- пояснювати економічний зміст галузових термінів автотранспортної діяльності;
- аналізувати структуру і динаміку витрат та доходів АТП;
- визначати показники рентабельності, ефективності та конкурентоспроможності транспортних послуг;
- застосовувати базові методи оцінки виробничих і фінансово-економічних результатів АТП;
- використовувати нормативні та інформаційні джерела для прийняття обґрунтованих рішень у сфері управління АТП.

АТП як суб'єкт ринкової економіки

Тема 1.1

Автотранспортне підприємство в ринковому середовищі. Сутність, класифікація та організаційно-правові форми АТП. Цілі, функції та особливості виробничого процесу підприємств автомобільного транспорту.

Тема 1.2

Організаційно-виробнича структура АТП: склад служб і підрозділів, функції служби експлуатації, технічної служби та адміністративно-господарської служби. Диспетчерське регулювання перевезень.

Тема 1.3

Ринок транспортних послуг та конкурентне середовище АТП. Попит і пропозиція на транспортні послуги, типи ринкових структур, принципи організації перевезень вантажів та пасажирів.

Тема 1.4

Підприємницька діяльність та бізнес-планування на транспорті. Стадії підприємницького процесу в галузі, структура бізнес-плану АТП, оцінка підприємницького ризику у сфері транспортних послуг.

Виробничі ресурси та планування діяльності АТП

Тема 2.1

Рухомий склад та виробничо-технічна база АТП. Основні засоби, оборотні кошти, трудові ресурси — склад, структура та показники ефективності використання. Коефіцієнти технічної готовності та використання рухомого складу.

Тема 2.2

Виробнича програма АТП. Техніко-експлуатаційні показники: пробіг, вантажообіг, пасажирообіг. Методи планування обсягів перевезень та розрахунку потреби у рухомому складі.

Тема 2.3

Витрати та собівартість перевезень. Класифікація витрат АТП, методи калькулювання собівартості транспортної послуги, вплив техніко-експлуатаційних показників на собівартість перевезень.

Тема 2.4

Тарифи та ціноутворення на автомобільному транспорті. Методи встановлення тарифів, цінова стратегія АТП, вплив ринкових умов та конкуренції на тарифну політику підприємства.

Фінансово-економічні результати та планування АТП

Тема 3.1

Дохід, прибуток і рентабельність АТП.
Формування та розподіл прибутку підприємства автомобільного транспорту, показники рентабельності та їх аналіз.

Тема 3.2

Техніко-економічне планування на АТП.
Поточний та оперативний план підприємства: планування обсягів перевезень, праці та заробітної плати, матеріально-технічного постачання, витрат і фінансів.

Тема 3.3

Конкурентоспроможність транспортного підприємства: сутність, чинники, методи оцінки та шляхи підвищення. Якість транспортних послуг як основа конкурентоспроможності АТП.

Тема 3.4

Ефективність господарської діяльності АТП. Показники ефективності використання ресурсів підприємства, аналіз результатів виробничо-господарської діяльності.

Стратегія розвитку та управління АТП

Тема 4.1

Інвестиційна та інноваційна діяльність АТП.

Поняття, види, джерела фінансування, оцінка ефективності інвестицій у рухомий склад та виробничо-технічну базу підприємства.

Тема 4.2

Управління персоналом і організація праці на АТП.

Чисельність і структура персоналу, нормування праці водіїв та ремонтних робітників, оплата праці на транспортному підприємстві.

Тема 4.3

Економічна безпека та антикризове управління АТП.

Ризики підприємницької діяльності у транспортній галузі, методи їх мінімізації, заходи з фінансового оздоровлення підприємства.

Тема 4.4

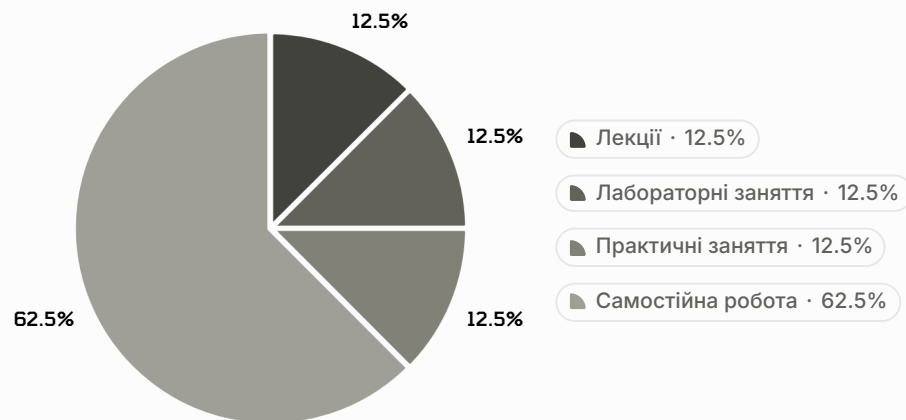
Стратегічний розвиток АТП. Бізнес-стратегії підприємств автомобільного транспорту, стратегічне планування розвитку матеріально-технічної бази та розширення ринку транспортних послуг.

Розподіл навчального часу – 120 годин

Модуль	Тема	Лекції (год.)	Лабораторні (год.)	Практичні (год.)	Самостійна робота (год.)
Модуль 1	Тема 1.1 – АТП в ринковому середовищі	1	2	2	5
	Тема 1.2 – Організаційно-виробнича структура АТП	1	1	1	5
	Тема 1.3 – Ринок транспортних послуг	1	1	1	5
	Тема 1.4 – Підприємництво та бізнес-план АТП	1	0	1	5
Модуль 2	Тема 2.1 – Рухомий склад та виробничо-технічна база	2	2	1	5
	Тема 2.2 – Виробнича програма АТП	2	2	2	5
	Тема 2.3 – Витрати та собівартість перевезень	1	2	2	5
	Тема 2.4 – Тарифи та ціноутворення на АТ	1	1	1	5
Модуль 3	Тема 3.1 – Дохід, прибуток і рентабельність АТП	2	1	1	5
	Тема 3.2 – Техніко-економічне планування АТП	1	2	2	5
	Тема 3.3 – Конкурентоспроможність АТП	1	1	1	5
	Тема 3.4 – Ефективність діяльності АТП	0	0	1	5
Модуль 4	Тема 4.1 – Інвестиційна діяльність АТП	1	0	1	5
	Тема 4.2 – Управління персоналом і організація праці	0	0	0	5
	Тема 4.3 – Економічна безпека та антикриза	1	0	0	5
	Тема 4.4 – Стратегічний розвиток АТП	0	0	0	5
Разом		15	15	15	75

 Загальний обсяг: **120 годин = 4 кредити ЄКТС**. Розподіл є орієнтовним і може коригуватися відповідно до специфіки навчального процесу.

Примітки до розподілу часу

Структура навчального часу

Загальний обсяг — **120 годин (4 кредити ЄКТС)** — розподілено між чотирма формами роботи для забезпечення балансу між теорією та практикою.

- **Лекції (15 год.):** подача ключового теоретичного матеріалу
- **Лабораторні (15 год.):** розрахунок техніко-економічних показників АТП, виробничої програми
- **Практичні (15 год.):** відпрацювання навичок, розв'язання задач з організації та планування
- **Самостійна робота (75 год.):** поглиблене вивчення, підготовка завдань

□ Самостійна робота становить **62,5% обсягу дисципліни** — студенти навчаються самостійно опрацьовувати галузеві джерела.

Самостійна робота студентів

Опрацювання літератури

Поглиблене вивчення теоретичного матеріалу за підручниками з організації та планування діяльності підприємств автомобільного транспорту (Непран, Шевченко; Ковальська, Кривов'язюк та ін.), нормативно-правовими актами (Закон України «Про автомобільний транспорт», Господарський кодекс України), науковими статтями у фахових виданнях. Студент має вміти конспектувати ключові положення, виділяти головні поняття, порівнювати підходи різних авторів та формувати короткі узагальнення за темами курсу.

Робота з інформаційними ресурсами

Опрацювання офіційних сайтів Міністерства інфраструктури України (mtu.gov.ua), Державної служби статистики (ukrstat.gov.ua), Верховної Ради України (zakon.rada.gov.ua), Укртрансбезпеки (utb.gov.ua) та Асоціації міжнародних автомобільних перевізників України (asmap.ua). Аналіз статистичних звітів щодо діяльності автомобільного транспорту, пошук актуальної інформації для навчальних завдань. Результат — розвиток навичок роботи з офіційними галузевими джерелами.

Індивідуальні завдання

Виконання розрахункових завдань із визначення техніко-економічних показників АТП, собівартості перевезень, рентабельності транспортних послуг та ефективності використання рухомого складу; аналітичних завдань щодо порівняльного аналізу виробничо-господарської діяльності підприємств автомобільного транспорту; творчих завдань — підготовка есе, аналітичних записок, міні-досліджень з актуальних питань організації та планування діяльності АТП. Очікуваний результат — уміння застосовувати теорію на практиці.

Підготовка до занять

Підготовка до лабораторних занять шляхом опрацювання умов задач та повторення алгоритмів розрахунку виробничої програми АТП, показників ефективності рухомого складу; підготовка до практичних занять через повторення методів калькулювання собівартості перевезень та планування тарифів; підготовка до контрольних робіт за кожним змістовним модулем через систематизацію знань, повторення прикладів із занять. Очікуваний результат — готовність до активної роботи на заняттях.

Форми контролю знань

1

Поточний контроль

Завдання: розрахункові та аналітичні вправи за темами змістовного модуля щодо визначення техніко-економічних показників АТП, обсягів перевезень, собівартості та рентабельності. Оцінюються регулярність виконання завдань, якість відповідей і рівень засвоєння матеріалу. Поточний контроль формує накопичувальну оцінку протягом семестру.

2

Проміжний контроль

Самостійна робота — комплексне ситуаційне завдання або реферат, які охоплюють теми змістовних модулів (теоретичні питання з організації та планування АТП, розрахункові задачі, аналіз показників виробничо-господарської діяльності підприємства автомобільного транспорту). Оцінюються повнота відповіді, правильність розрахунків та обґрунтованість висновків.

3

Підсумковий контроль

Залік або іспит відповідно до навчального плану. Форма проведення — тестування. Підсумкова оцінка враховує результати поточного, проміжного та підсумкового контролю відповідно до встановленої шкали оцінювання: 100-бальна система з переведенням у національну шкалу та ЄКТС.

Методи викладання

Підходи до навчання

Викладання дисципліни «Організація та планування діяльності підприємства» поєднує класичні академічні та інтерактивні методи, що забезпечує формування не лише міцної теоретичної бази, а й практичних навичок, необхідних для майбутньої професійної діяльності у сфері автомобільного транспорту. Такий підхід сприяє глибшому розумінню виробничо-економічних процесів АТП, розвитку аналітичного мислення та вмінню застосовувати набуті знання під час розв'язання фахових завдань.

Лекції Системне подання теоретичного матеріалу з використанням наочних схем, таблиць і прикладів із практики роботи АТП; студенти ведуть конспекти та задають уточнювальні запитання.	Лабораторні роботи Виконання розрахунків виробничої програми АТП, техніко-економічних показників рухомого складу, собівартості перевезень; відпрацювання алгоритмів планово-економічних розрахунків.	Кейс-стаді Аналіз реальних виробничо-економічних ситуацій АТП; студенти виявляють проблему, пропонують рішення та обґрунтовують висновки щодо організації та планування перевезень.
Практичні задачі Розрахункові вправи за темами (визначення собівартості перевезень, тарифів, рентабельності АТП, ефективності використання рухомого складу); відпрацювання методів вирішення.	Дискусії Обговорення актуальних проблем автомобільного транспорту України (тарифна політика, конкурентоспроможність АТП, ризики транспортного підприємництва); розвиток критичного мислення та аргументації.	Робота з нормативними документами Опрацювання Закону України «Про автомобільний транспорт», Господарського кодексу, нормативів з технічного обслуговування рухомого складу; формування навичок роботи з правовою та галузевою базою.
Самостійне дослідження Підготовка аналітичних записок, міні-рефератів і презентацій щодо організації та ефективності діяльності підприємств автомобільного транспорту; розвиток навичок самостійного пошуку та систематизації інформації.		
Усі методи спрямовані на формування компетентностей, передбачених освітньо-професійною програмою спеціальності 274 «Автомобільний транспорт».		

Рекомендована література та ресурси

1. Непран А. В., Шевченко І. Ю. (ред.) Економіка підприємства : підручник. У 3 т. Т. 1. — Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2024. — 537 с. (Харківський національний автомобільно-дорожній університет).
2. Непран А. В., Шевченко І. Ю. (ред.) Економіка підприємства : підручник. У 3 т. Т. 2. — Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2024. — 589 с.
3. Непран А. В., Шевченко І. Ю. (ред.) Економіка підприємства : підручник. У 3 т. Т. 3. — Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2024. — 528 с.
4. Непран А. В., Дмитрієв І. А. (ред.) Ціни і ціноутворення : підручник. — Харків : ПП Іванченка, 2024. — 446 с. (Харківський національний автомобільно-дорожній університет).
5. Ковальська Л. Л., Кривов'язюк І. В. (ред.) Економіка підприємства : підручник. — Київ : Кондор, 2022. — 720 с.
6. Кудінова А. В., Кулага І. В., Лопух К. В. Основи економічних знань : навч. посіб. — Київ : ВЦ «Академія», 2023. — 208 с.
7. Петруня Ю. Є., Задоя А. О. Економіка: базовий курс : навч. посіб. [Електронне видання]. 6-те вид., переробл. і доп. — Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2023. — 265 с.
8. Стойко О. Я., Дема Д. І. Фінанси : підручник. — Житомир : Університет «Полісся», 2024. — 317 с.
9. Шубала О. М., Рудь Н. Т., Дзямулич М. І. Економіка та управління персоналом: курс магістра : навч. посіб. — Луцьк : Надстир'я, 2024. — 344 с.
10. Степасюк Л. М., Якимовська А. В. Методичні вказівки для виконання практичних завдань з дисципліни «Економіка підприємства». — Київ : НУБіП України, 2024.
11. Чередніченко О. О., Мірзоєва Т. В., Степасюк Л. М., Томашевська О. А. Економіка розвитку : навч. посіб. — Київ : Компрінт, 2022. — 405 с.
12. Ющишина Л. О. Управління ресурсами та витратами: курс лекцій. — Луцьк : Волинський національний університет ім. Лесі Українки, 2022. — 103 с.
13. Закон України «Про автомобільний транспорт» від 05.04.2001 № 2344-III (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2344-14>
14. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 436-IV (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
15. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» від 22.03.2012 № 4618-VI. — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>
16. Державна служба статистики України. — URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
17. Міністерство інфраструктури України. — URL: <https://mtu.gov.ua/>
18. Укртрансбезпека (Державна служба України з безпеки на транспорті). — URL: <https://utb.gov.ua/>
19. Асоціація міжнародних автомобільних перевізників України. — URL: <https://asmap.ua/>
20. Офіційний сайт Верховної Ради України. — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
21. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. — URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
22. Журнал «Економіка та суспільство» (електронне видання). — URL: <https://economyandsociety.in.ua/>
23. Журнал стратегічних економічних досліджень. — URL: <https://journal.vsau.org/>